

THE IMPACT OF DECORATIONS ON THE BALANCE OF CLOTHES

Rakhimqulova Sarvinoz Abdurashid kizi

Azizova Gavkhar Sharofiddinovna

Termiz State University

E-mail: sarvinozrahimqulova1990@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14552077>

ARTICLE INFO

Received: 18th December 2024

Accepted: 23th December 2024

Online: 24th December 2024

KEYWORDS

Balance, dress, figure, fabric density, construction, decoration.

ABSTRACT

Modern clothes are very diverse and their decorations are also different. When such decorations are given, their balance is disturbed depending on the place where the decoration is given. For example, if we take beads, embroidery, ready-made jewelry, beads and beads from the decorations currently used in clothes, we can observe the shift of the shoulder seam depending on their weight. When studying this problem, a solution to the problem was found in terms of the construction of the item.

ВЛИЯНИЕ УКРАШЕНИЙ НА БАЛАНС ОДЕЖДЫ

Рахимкулова Сарвиноз Абдурашидовна

Азизова Гавхар Шарафиддиновна

Термезский государственный университет

E-mail: sarvinozrakhimqulova1990@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14552077>

ARTICLE INFO

Received: 18th December 2024

Accepted: 23th December 2024

Online: 24th December 2024

KEYWORDS

Баланс, платье, фигура, плотность ткани, конструкция, орнамент.

ABSTRACT

Современные платья очень разнообразны, как и их декор. Когда даются такие украшения, их баланс нарушается в зависимости от того, где дается украшение например, если мы возьмем бисер, вышивку, готовые ожерелья, а также бусы и жемчуг из украшений, используемых в настоящее время в платьях, мы можем наблюдать, как плечевой шов смещается в зависимости от их веса. При изучении этой проблемы было найдено решение проблемы с конструктивной точки зрения изделия.

BEZAKLARNING KIYIMLARDAGI BALANSGA TASIRI

Raximqulova Sarvinoz Abdurashid qizi

Azizova Gavxar Sharofiddinovna

Termiz davlat universitetining

E-mail: sarvinozrakhimqulova1990@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14552077>

ARTICLE INFO

Received: 18th December 2024

Accepted: 23th December 2024

ABSTRACT

Zamonaviy liboslar juda hilma – hil va ularni bezaklari ham

Online: 24th December 2024

KEYWORDS

Balans, libos, qomat, mato zichlik, konstruksiya, bezak.

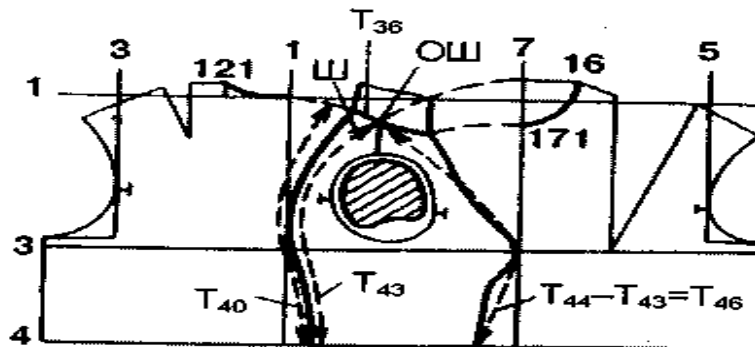
turlichadir. Bunday bezaklar berilganda ularning bezak berilgan joyiga qarab balansi buzuladi masalan liboslarda hozirgi kunda qo'llanilayotgan bezaklardan biser, kashtalar, tayyor jiyaklar hamda munchoq va durlarni olsak ularning og'irligiga qarab yelka chokini siljishini kuzatishimiz mumkin. Bu muammoni o'rganilganda buyumning konstruksiya jihatdan muammo yechimi topildi.

Kirish. Liboslarning zamonaviy va juda chirolli bashang bo'lishiga albatta bezaklarni o'zni juda katta bo'lib ular vazifasi va turiga qarab turli tuman bo'lishi mumkin. Bezaklar XVII asrdan beri juda ko'p liboslarda qo'llanib kelinmoqda. Bezaklar liboslarning asosan old kaketka qismida, etak qismida, yenglarda ko'proq ishlatiladi. Kiyimlarda old kaketka qismida ishlatilgan bezaklarning og'irligiga qarab kiyimlarni turli joylarda nuqsonlar olib keladi. Bu balans buzilishiga olib keladi.

Balans o'zi old yoqa o'mizi yuqori nuqtasining sathi bilan orqa yoqa o'mizi asosining qismi sathlarining farqini gorizantal chiziqli aniqlaydigan masofa old – orqa balans deyiladi. Old yoqa o'mizining yuqori nuqtasi orqa yoqa o'mizining gorizantal chizig'iga nisbatan balandroq yoki pastroq joylanishi mumkin, yani balans manfiy yoki musbat ifodalanadi.

Balans qiymati qaddi qomat bilan zich bog'langan: kekkaygan qomatlar uchun balans qiymati oshadi, bukchaygan qomatlar uchun esa kichrayadi.

Buyumning old hamda orqa qismlariuning qomatga mos o'rnashganligi orqali va kiyimning umumiy muvozanati old – orqa balansi orqali baholanadi. Balansni turlicha aniqlash mumkin.

1-rasm. Kiyimni old – orqa balansini aniqlash sxemasi.

Biri antropometrik nuqtadan boshlab o'lchanadigan old belgacha uzunligi birinchi (T_{61}) va ort belgacha uzunligi birinchi (T_{43}) o'lchamlari ayirmasi balansining qiymatini yeng oson aniqlash yo'lidir, ya'ni:

$$b_{n.3} = T_{61} - T_{43}$$

bunda $b_{n.3}$ – old – orqa balans.

Formulaga qaraganda, balans qiymati ko'proq darajada qomat razmeriga va to'lalik gurihiga bog'liq, bo'y esa unga ta'sir ko'rsatmaydi. Lekin amalda bo'y oshgan sari qomat ham o'zgaradi.

Shu ma'lum bo'ldiki, libosning yelka chizig'iga og'irlik berilsa old yoki ort tomonidan balans buzulishiga olib keladi. Buni tajribada ko'rish uchun yelka chokiga har hil og'irlikdagi

munchoqlardan to'qilgan buyum qo'yildi. Munchoqlarni og'irlik yelka chizig'ining qamrab olishi uchun to'r shaklida to'qib olindi

Tadqiqotlar natijasiga ko'ra, kiyimda matoning zichligi ham balansning o'zgarishiga ta'sir qilishi kuzatildi. Bunda mato zichligi qanchalik yuqori bo'lsa balans buzilishi shunga qarab kamayadi. Og'irlikni gramiga qarab balansini orqa bo'lakning old bo'lakka siljishini ko'rish mumkin. Orqa bo'lak old bo'lakka siljiganda old ochiqlik ham o'zgarish bo'ladi. Tajribalarda shular malum bo'ldiki old bo'lakdagi bezak og'irligi oshgan sari natijalar siljib bordi. Harbir og'irlikni joylashuviga qarab ham og'ishi oshar ekan.

Tayyor kiyimda bezak elementlarini qo'llashda ort bo'lakning belgacha uzunligi hamda old bo'lakning belgacha uzunligi parametrlari keskin o'zgaradi va bu konstruksiya balansining buzilishiga, kiyimda vertikal, gorizontal hamda qiya taxlamalarni hosil bo'lishiga sabab bo'ladi. Bu muammoni hal qilish hali ham dolzarb bo'lganligi sababli, ushbu ishda yelka kiyimini oqilona konstruksiyasini ishlab chiqish maqsadga muvofiq edi. Dekorativ elementlar bilan ishlov berilgan ayollar kiyimini oqilona konstruksiyasini ishlab chiqish uchun kiyim namunalari tikildi va balansni aniqlash uchun tavsiya etilgan usulda tahlil etildi.

Xulosa: Kiyim balansini ta'minlaydigan dekorativ elementlar bilan ishlov berilgan ayollar kiyimining konstruksiyasini yaratish uchun mavjud ayollar kiyimlari o'rganildi. Mavjud ayollar yelka kiyimini o'rganish jarayonida ma'lum bo'ldiki, dekorativ elementlar qo'llanilganda ort bo'lakning etagi ko'tarilib, old bo'lakning etagi osilib qoladi. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, kiyim balansiga dekorativ bezak massasi, matoning zichligi, va bo'yin o'mizining uzunligiga bog'liqligi aniqlandi. Mana shu omillarni inobatga olib, ort bo'lakning belgacha uzunligini oshirish hamda old bo'lakni belgacha uzunligini kamaytirish kerakligi ma'lum bo'ldi. Bu parametrlar kiyim balansini to'g'ri ta'minlashga imkon beradi.

References:

1. KamilovaX.X., RahmatullayevU.S., MuminovaU.T., RaximkulovaS.A. European scholar journal. Analysis and place of artistic elements in the surkhandarya costyume. ISSN (E): 2660-5562 Volume 2, Issue 6, June 2021, p.p.217-219.
2. S.A.Raximkulova, U.S.Raxmatullayeva, S.Sh.Tashpulatov. Metodika opredeleniya deformirovaniya nitevoy struktury dekorativnogo elementa // Universum: texnicheskiye nauki : elektron. nauchn. jurn. 2023. 7(112). URL: <https://7universum.com/ru/tech/archive/item/15798>
3. Эльмира Гюлью. Садынебесные и сады земные. Москва-2013.
4. Binafsha Nodir. An'anaviy xotin – qizlar libosi. Moziydan Sado jurnali. Toshkent - 2013.
5. U.S.Raxmatullayeva, S.A. Raximkulova. Surxondaryo kostyumida milliy elementlarning o'rni. O'quv – uslubiy qo'llanma. Toshkent – 2021
6. Тошбеков О.А., Урозов М.К. Нотўқима матоларнинг дефармацион тавсифини башорат қилиш, бвҳолаш ва аниқлаш услубияти // Евразийский журнал академических исследований. 2023. Vol 3, № 4 P. 7–9.
7. Toshbekov, O., Urazov, M., Ermatov, S., & Khamraeva, M. (2023). Efficient and economical energy use technology in the processing of domestic coarse wool fiber. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 461, p. 01068). EDP Sciences.

8. Тошбеков О., Эрматов Ш., Қаршиев Б. Республикамизда етиштириладиган қўй зотларидан олинадиган жун толаларининг хосса кўрсаткичлари тадқиқи. // Агро илм-Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги илмий-амалий журнал. 2023. № 2. 55-58 б. [06.00.00, №1].
9. Урозов М.К., Тошбеков О.А., Рахимова К., Бобомуродов Э. Жун толаси диаметри ва нотекислиги аниқлаш. Eurasian Journal Of Academic Research. 2022. Vol 2, № 13. P. 789–791; [01.00.00, №5¹].
10. Урозов М.К., Тошбеков О.А., Рахимова К. Жунни қалинлигини синовдан ўтказиш усуллари. Eurasian Journal Of Academic Research. 2022. Vol 2, № 13. P. 784–788; [01.00.00, №5¹].
11. Тошбеков О.А., Урозов М.К., Қулмуминов О. Нотўқима матоларнинг шовқунни камайтириш ва юқори мослашувчанлик хоссаларини аниқлаш // Eurasian Journal Of Academic Research. 2022. Vol 2, №13 P 772-777; [01.00.00, №5¹].
12. Toshbekov O.A., UrozoV M.K., Boltayeva I.B., Hamrayeva M.F. Use of wool fabrics, classification and coding of wool fabrics // World Bulletin of Public Health. 2022. T 11, C. 68-71.
13. Toshbekov O.A., UrozoV M.K., Baymurova N.R., Hamrayeva M.F. Processes of bleaching and discolouring of wool fibers // International journal of social science & Interdisciplinary research issn. 2022. T 11, № 6. C. 231-235.
14. Toshbekov O.A., UrozoV M.K., Boltayeva I.B., Hamrayeva M.F. Use of wool fabrics, classification and coding of wool fabrics // World Bulletin of Public Health. 2022. T 11, C. 68-71.
15. Sultonova F. . (2024). Raqamli texnologiyalarni qo'llab ishlab chiqarish protseduralari samaradorli tashkil etish usullari. Евразийский журнал академических исследований, 4(4), 51–56.
16. Тошбеков О., & Мустонова З. Олинган нотўқима матонинг ишқаланишга чидамлигини ва шовқинни ютишга юқори мослашувчанлик хоссаларини аниқлаш. Евразийский журнал академических исследований, 3(12 Part 2), 2023.217–221.
17. Тошбеков О., Рахимқулова С. Дағал жун толалари асосида олинган (автомобил, авиятсия, кемасозлик) саноати учун қўлланилган нотўқима мато тайёрлаш. Евразийский журнал академических исследований, (2023). 3(12 Part 2), 211–216.
18. M.K. UrozoV, O. A. Toshbekov, O.X. Kulmuminov, & I.B. Boltayeva. (2021). Obtaining Pacs from Cellulose of Sunflower Plants, Saflor and From Waste of The Textile Industry. Texas Journal of Multidisciplinary Studies, 2, 191–193.
19. Урозов, М. К., О. А. Тошбеков, and К. Рахимова. "Жунни қалинлигини синовдан ўтказиш усуллари." *Евразийский журнал академических исследований* 2.13 (2022): 784-788.